

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Univerzita Palackého v Olomouci – Filozofická fakulta

Autor práce: Bc. Aneta Stará
Název práce: A realização da desinência na terceira pessoa de plural nos dialetos de Portugal continental
Autor posudku: Mgr. Petra Svobodová, Ph.D.

Vedoucí práce

V hodnocení využijte slovní vyjádření s respektováním charakteru a zaměření práce (filosofické, historické ...)

Body

0-4

1 Aktuálnost problematiky, originalita práce, společenská potřeba práce...

4

Předkládaná diplomová práce je orientována na oblast dialektologie. Autorka se věnuje variantám realizace koncovky slovesa ve 3. os. mn. č. v kontinentálních dialektech evropské portugalštiny a zaměří se zejména na realizaci této koncovky v přítomném čase indikativu. Vzhledem k tomu, že diatopická variabilita morfologické roviny jazyka patří v dialektologii stále k těm nejméně prozkoumaným, považují volbu tématu nejen za přínosnou, ale i za poměrně odvážnou, neboť neexistuje velké množství sekundárních pramenů, o které by se autorka mohla opřít, a musí se tudíž většinou spolehnout na vlastní interpretaci zkoumaných jevů.

2 Úroveň a kvalita teoretické části práce (přehled poznatků). Samostatnost zpracování, vzhled autora do problematiky, literární prameny, využití databází, zahraniční literatury...

3

Práce je rozdělena do dvou stěžejních celků - v teoretickém úvodu autorka nastiňuje diachronní a diatopický vývoj portugalštiny zejména s přihlédnutím k vývoji koncovek 3. os. mn. č. a v praktické části se následně věnuje analýze těchto koncovek na základě korpusu sestaveného ze slovesných tvarů obsažených v dotaznících L. Cintry sestavených za účelem vytvoření Lingvisticko-etnografického atlasu Portugalska a Galicie. Kapitola věnovaná vývoji jazyka a vývoji portugalské dialektologie je podle mého názoru zpracována přehledně a systematicky, i když pro účely práce možná zbytečně obsáhle. Obdobně by mírné zestručnění prospělo i kapitole věnované slovesu, jeho morfologické klasifikaci a historickému vývoji jednotlivých tvarů (pro účel předkládané práce nepovažují za nutné komentovat např. podskupiny sloves dle typu jejich flexe, když pak s tímto dělením autorka v praktické části neoperuje. Stejně tak není nezbytné komentovat vývoj koncovek slovesa ve všech časech, když je práce primárně orientována na přítomný čas indikativu.). Navzdory z mého pohledu zbytečné obsáhlosti je však kapitola zpracována kvalitně a fundovaně a je třeba vyzdvihnout, že dobrat se takto komplexního vhledu do problematiky vyžadovalo ze strany autorky dostudování značného množství sekundárních pramenů.

3 Formulace cílů a záměrů práce, případně výzkumných otázek, hypotéz...

4

Cíle jsou stanoveny v souladu s hlavním tématem práce a jsou formulovány stručně a výstižně – popsat variabilitu slovesných koncovek 3. os. mn. č. v přítomném čase indikativu, pokusit se o jejich systematizaci a následně také o zachycení jejich zeměpisné distribuce. Takto formulovaný cíl považují pro magisterskou diplomovou práci za adekvátní.

4 Metodika práce, využití adekvátních metod a technik zpracování (výzkumných, statistických, jiných)...

3

V teoretickém úvodu využívá autorka metody popisné, kdy čerpá ze všech dostupných relevantních pramenů, a v praktickém rozboru, kdy pracuje s dialektálním korpusem, pak využívá metody analytické a do určité míry pracuje i s metodou statistickou. Při analýze vycházela autorka z korpusu, který za účelem dizertační práce sestavila, ale nevyužila její školitelka, tudíž nečerpá přímo ze Cintrových dotazníků. To ovšem nemění nic na tom, že i pouhé pročtení, roztrídění a zpracování předem nachystaného korpusu bylo časově velmi náročné a pracné a v hodnocení práce je třeba to ocenit.

5 Zpracování výsledků práce, interpretace výsledků...

3

Výsledky analýzy korpusu autorka systematicky rozdělí podle regionů tak, jak je dělil Cintra ve svém dotazníku. V rámci každého regionu se následně snaží shrnout podchycené realizace koncovky – AM, popsat je a seřadit je podle míry jejich frekvence. Totéž pak učiní u koncovky – EM a na závěr se snaží poukázat na potenciální zajímavosti či nesrovnalosti, na které v dané lokalitě narazila. Tato část práce je zpracována velmi zevrubně a autorka v ní prokazuje schopnost jasně a srozumitelně vysvětlit i složitější procesy. Vzhledem k mnohosti kritérií, která se zde pokouší zohlednit, se jí ne vždy daří je umně propojit a na některé z nich nezapomenout, protože kapitoly mohou občas působit mírně nepřehledně. Analýza je také místy spíše deskriptivní, kdy se autorka snaží podrobně popsat statistiky podchycených realizací, ale méně se věnuje jejich interpretaci (např. kapitola Faro, kdy se autorka více soustředí na mnohost koncovek v jednotlivých lokalitách, než na pokus o jejich shrnutí). Důraz na statistické hodnocení může být navíc mírně zavádějící – jak sama autorka v práci připouští, procentuální hodnocení koncovek nemá nutně velkou výpovědní hodnotu zejména pro disproporci v počtu odpovědí, respondentů i dotazníkových bodů v dané oblasti.

Občasnou chaotičnost a nedůslednost v analýze korpusu se však autorka snaží napravit v závěrečné syntéze, kde se věnuje napřed popisu geografické distribuce variant koncovek a následně systematizaci zachycených variant z pohledu lingvistického. Tuto část práce považují za velmi zdařilou, i když bych zde ocenila větší snahu o vysvětlení původu změn a tím i větší propojení praktické části s částí teoretickou, kde se autorka zevrubně věnovala historickému vývoji koncovek. U jakých koncovek pravděpodobně vidíme archaické tvary? V jakých regionech se tyto koncovky objevují? Odpovídá to předpokladu, že archaické varianty by měly být na jazykové periférii? Obdobně i některé konkrétní vypíchnuté jevy by si zasloužily větší autorský komentář a snahu o vyvození vlastních závěrů, které by komentované jevy lépe zařadily do kontextu portugalských dialektů a jejich klasifikace, která byla rovněž nastíněna v teoretickém úvodu. Dá se např. nějak vysvětlit, proč je monoftongizace diftongu EM na nosové E typická pro jih? Není zvláštní, že diftong /āj/ převládá spíše na severu, když je to změna pocházející z Lisabonu? Potvrzuje nějak autorčina analýza specifčnost oblasti Portalegre, kterou v návaznosti na dotazníky sám Cintra vyčlenil jako samostatnou podoblast? Je v zeměpisné distribuci koncovek nějaký systém a podporují tak Cintrovo dělení dialektů na dvě hlavní skupiny (severní a jižní), nebo je jejich výskyt spíše nahodilý a do klasifikace dialektů nezapadají? Alespoň na některé z těchto otázek by se autorka mohla pokusit odpovědět u obhajoby.

6 Diskuse práce, závěry práce, teoretický a praktický přínos práce...

3

Viz bod 5.

7 Formální zpracování práce, jazyková a stylistická úroveň, rozsah práce, grafická úprava práce, dodržení publikační normy...

3

Práce je přehledně strukturována a obsahuje všechny potřebné náležitosti, včetně relevantního bibliografického aparátu. Její rozsah značně převyšuje požadavky kladené na diplomovou práci, což je dáno komplexností tématu i nutností doplnit text o hojně grafy, tabulky a mapy, jejichž zahrnutí hodnotím velmi kladně. Za vhodné bych nicméně považovala ještě vložení seznamu fonetických znaků, které jsou v práci využity, a jejich specifikaci.

Po jazykové stránce je práce psána srozumitelně a pěknou portugalštinou, v níž jen občas narazíme na drobné lapy či překlepy (namátkou str. 32 – „zonas, dos quais...“, str. 33 – „aprecessem“ místo „aparecessem“, str. 72 – „não está predominante nenhuma zona“ místo „em nenhuma zona“ atd.).

8 Celkové hodnocení práce a její specifika, nové trendy... *Spolupráce, iniciativa a zájem autora o kvalitní zpracování, spoluúčast na výzkumných, rozvojových projektech (vedoucí práce)...*

4

Předkládaná práce je zpracována poctivě a obsahem i rozsahem odpovídá požadavkům kladeným na diplomovou práci. Vyzdvihla bych odvahu, s jakou se autorka pustila do poměrně náročného tématu, jehož zpracování ji nutilo ke značnému doplnění vědomostí v oborech jako je vývoj jazyka či dialektologie, které jsou v magisterském studiu sice vyučovány, ale nikoli v nutné šíři. Oceňuji rovněž fakt, že se v práci soustředila na praktický výzkum, kdy nebylo možné opřít práci o pouhou kompilaci existujících poznatků, ale bylo třeba pustit se do vlastní interpretace korpusových dat a podpořit ji relevantními fakty. Byť tato analytická část není občas úplně důsledná a ne vždy se autorce podaří výsledky interpretovat ve vztahu k vývoji jazyka a dialektálnímu kontextu, považuji analýzu a celou práci s přihlédnutím ke komplexnosti zvoleného tématu za velmi zdařilou.

**Poznámky,
doplňky
posuzovatele:**

1. viz bod 5

**Otázky k
obhajobě:**

2. Narazila autorka na realizaci, kterou bychom mohli chápat jako variantu spíše morfologickou než fonetickou?

Hodnocení celkem: *Doporučuji - nedoporučuji práci k obhajobě:*

Body
celkem

27

Práci doporučuji k obhajobě

Návrh klasifikace práce:

B

Datum:

10. 7. 2025

Podpis: